

Kao država
negujemo jedinstvo
različitosti

Finansiranje 74 projekta za
veću informisanost na
jezicima nacionalnih manjina

49 Minority News

mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji

septembar 2018

Branko Ružić: Ovo je godina nacionalnih manjina

Slovenačka zajednica iz
Srbije na Bledskom
strateškom forumu

Otvoreno mađarsko
kulturno društvo
„Karika“

IZDVAJAMO

Vlada posvećena unapređenju položaja prava manjina

Direktorka vladine Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, sastala se 6. septembra sa komesarom za nacionalne manjine OEBS-a, Lambertom Zanijerom, i tom prilikom ga poznala sa aktivnostima iz Aktionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

Sombor domaćin skupa „Evropa u mom gradu“

Sombor je 20. septembra bio domaćin skupa „Evropa u mom gradu“, koji je bio posvećen temi ostvarivanja prava u oblasti zaštite ljudskih i manjinskih prava. Konferencija je organizovala nemačka Fondacija „Konrad Adenauer“ uz podršku Grada Sombora i Udrženja Nemaca „Gerhard“ Sombor.

Dodeljeni sertifikati polaznicima Letnje škole „Mi i drugi. Prevladavanje granica“

Polaznicima Letnje škole interetničkog, interkulturnalog i interkonfesionalnog dijaloga (AID), koja je održana na Srebrnom jezeru, dodeljene su diplome za uspešno obavljene aktivnosti u okviru jednonedeljnog seminarra održanog od 26. avgusta do 1. septembra pod nazivom „Mi i drugi. Prevladavanje granica“.

Promocija knjige „Priče iz dijaspora i domovinskih zemalja“

Knjiga „Priče iz dijaspora i domovinskih zemalja“ autora Admira Lisice promovisana je 15. septembra, u Bošnjačkom nacionalnom vijeću.

Knjiga govori o ljudima koji su svoj put ka dijaspori započeli po završetku Drugog svjetskog rata, ali i o uspešnim Bošnjacima iz domovinskih zemalja u regionu.

Ako imate pitanje vezano za funkcionisanje nacionalnih saveta nacionalnih manjina ili za oblast prava nacionalnih manjina rado ćemo pronaći i objaviti odgovor.

info@minoritynews.rs

UVODNIK 49

(Ne)mogućnost izbora?

Od održavanja izbora za članove nacionalnih saveta nacionalnih manjina nas deli manje od dva meseca. Svoje pravo iskoristiće pripadnici 22 nacionalne manjine, međutim prvi preduslov za glasanje je upis u Poseban birački spisak za nacionalne manjine. Kako se navodi na sajtu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, zaključenje Posebnog biračkog spiska biće 15 dana pre održavanja izbora, odnosno 19. oktobra. Da li će poziv Ministarstva državne uprave i ostalih vladinih tela urodit plodom značemo posle ovog datuma, jer, osim svega nekoliko nacionalnih saveta koji govore o značaju upisa i izlasku na izbore, drugima ova tema još uvek nije uvrštena u agendu.

Do 19. oktobra svoje liste mogu predati i svi koji pretenduju na mesto u jednom od nacionalnih saveta. Do zaključenja ovog broja biltena Republička izborna komisija je odobrila 20 izbornih lista 11 nacionalnih manjina. Koliko će biti lista za sada je teško prognozirati, ali na osnovu odobrenih se već sad može zaključiti da u pojedinim nacionalnim zajednicama vlada velika podejlenost. Kao dokaz toga je, na primer, rusinska zajednica koja, iako je manje brojnija zajednica (prema poslednjem popisu stanovništva kao pripadnici ove zajednice izjasnilo se 14.246 građana), već sada ima 4 izborne liste, dok su na prethodnim izborima 2014. godine imali ukupno 7 lista. Razlog tome je, naravno, nezadovoljstvo postojećim stanjem u zajednici, želja i planovi za njenim unapređenjem ili nešto treće. S druge strane, brojnija zajednica – slovačka zajednica – ima za sada samo dve liste. Pojedinci, koji smatraju da nije poželjno deliti se na grupe i grupice unutar svoje zajednice, rekli bi da je to dobar znak, međutim zanimljivo u vezi ovih lista jeste upravo to što dolaze iz iste političke stranke, odnosno nosioci lista su članovi iste političke stranke. Da li će ovakve i slične situacije olakšati ili zaokomplikovati odluku birača?

U Srbiji žive pripadnici 30 različitih nacionalnih zajednica!

Ovo je godina nacionalnih manjina

Posle usvajanja seta zakona koji se tiču pripadnika nacionalnih manjina ove jeseni, tačnije 4. novembra, predstoje i redovni izbori za članove nacionalnih saveta nacionalnih manjina. Pojedine zajednice su već otpočele svoje kampanje, a Republička izborna komisija prikuplja liste kandidata. O aktivnostima koje su prethodile raspisivanju izbora, kao i o tome šta još predstoji razgovarali smo sa ministrom državne uprave i lokalne samouprave, Brankom Ružićem.

Period od Vašeg stupanja na dužnost Ministra državne uprave i lokalne samouprave obeležio je veliki angažman na unapređenju sveukupne manjinske politike u Republici Srbiji, uključujući i donošenje izmena i dopuna dva krovna zakona koja uređuju oblast prava nacionalnih manjina. U avgustu ste raspisali izbore za nacionalne savete nacionalnih manjina koji će biti održani u novembru. Koje aktivnosti će Ministarstvo sprovoditi u ovom periodu, a koje se tiču izbora?

Ovo je godina nacionalnih manjina, kako to volimo da kažemo u MDULS, i to ne samo zbog seta zakona koji su usvojeni u skupštini u junu i koji značajno unapređuju uslove za ostvarivanje prava manjina, već i zbog izbora za nacionalne savete nacionalnih manjina.

I ove izbore dočekujemo spremni i mi, u Ministarstvu, ali i ostale institucije i tela koji učestvuju u ovom procesu – RIK, lokalne samouprave, nacionalni saveti. Uloga Ministarstva u sprovođenju izbora za članove nacionalnih saveta nacionalnih manjina odnosi se na proveru izbornih lista, potvrđivanje elektorskih prijava.

Ministarstvo zaključuje Poseban birački spisak 15 dana pre održavanja izbora. U tom periodu Ministarstvo vrši upis i promene u spisku, s tim što se zahtevi za upis i promene podataka predaju opštini u kojoj se nalaze. Pored toga, postoje i drugi administrativni poslovi kako bi sve funk-

cionalisalo kako treba.

Obezbedili smo sve preduslove za sprovođenje ovih izbora, organizovali kampanju da informišemo naše građane, pripadnike nacionalnih manjina, da imaju pravo da biraju i da budu birani, sa ciljem da ova tela dobiju predstavnike koji će najbolje zastupati njihove interese u oblasti obrazovanja, kulture, informisanja i upotrebe pisma i jezika.

Koje aktivnosti bi, prema Vašem mišljenju, trebalo da sprovedu nacionalni saveti?

Predstavnici nacionalnih saveta bi trebalo da preduzmu sve mere kako bi informisali i podstakli svoje sunarodnike da se upišu u Poseban birački spisak i da na taj način steknu pravo da biraju, da budu birani za člana nacionalnog saveta, da predlažu kandidate za članove nacionalnog saveza...

Preduslov za ostvarivanje prava za glasanje na izborima za nacionalne savete nacionalnih manjina je upis u Poseban birački spisak, koji je u toku. Od broja upisanih birača zavisi i način izbora predstavnika u nacionalne savete nacionalnih manjina. Do kada se pripadnici manjina mogu upisati u ovaj spisak?

Ministarstvo zaključuje Poseban birački spisak 15 dana pre održavanja izbora. Građani se nesmetano upisuju ili brišu iz PBS-a i nakon zaključenja. Zahtevi se podnose u opštinama i gradovima prema mestu prebivalištava, odnosno boravištu za interno raseljena lica. Važno je da naši sugrađani znaju da se u PBS upisuju isključivo na lični zahtev. Birački spisak se zaključuje 72 časa pre dana održavanja izbora, nakon čega će Ministarstvo dostaviti Komisiji sva rešenja o upisima, brisanjima, izmenama, dopunama i ispravkama u Posebnom

biračkom spisku koje je donelo od zaključenja biračkog spiska.

U medijima je mnogo puta pomijano da će nova aplikacija za Poseban birački spisak doprineti transparentnjem i efikasnijem spovedanju izbora. Da li nam možete objasniti po čemu se razlikuje nova aplikacija od prethodne?

Podatke o građanima koji su potrebni za PBS preuzimamo iz Jedinstvenog biračkog spiska. I to je ono što nam je donela digitalizacija. Ranije to nije bilo automatizovano, pa ukoliko lice koje je upisano u PBS promeni prebivalište, nije postojala mogućnost da se ta promena automatski izvrši u PBS, već je to lice samo moralo da podnese zahtev za brisanje u opštini/gradu u kome je upisano, a zatim da podnese zahtev za upis u opštini/gradu gde se preselilo. Novom aplikacijom kroz proveru JBS-a omogućeno je da se ova promena vrši automatski.

Prema našim saznanjima, u pojedinim nacionalnim manjinama funkcioneri, odnosno predsednici pojedinih političkih stranaka, svoje funkcije prenose na članove svoje rodbine, kako bi mogli da se kandiduju na izborima. Da li se ovakvi postupci mogu smatrati kršenjem Zakona o NSNM? Kakvu vrstu sankcija predviđa Zakon u ovakvim slučajevima?

Funkcioneri političkih stranaka mogu da se kandiduju na izborima (dakle da budu birani za člana nacionalnog saveta), međutim zakon propisuje da predsednik nacionalnog saveta i član izvršnog odbora ne može biti član rukovodećih organa političke stranke kao što su predsednik, predsedništvo, izvršni odbor i sl. Ovim se teži depolitizaciji nacionalnih saveta, što je i zahtev koji nam stiže iz EU.

Nedavno su Bošnjačko nacionalno

vijeće i Albanski nacionalni savet izjavili da usvojene izmene i dopune manjinskih zakona umanjuju prava manjina i da je potrebno izvršiti ocenu njihove ustavnosti. Kakav je Vaš komentar?

Ne mogu da se složim sa tim, s obzirom na to da je zakonodavni okvir koji se odnosi na prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji, prema mišljenju međunarodnih stručnjaka, iznad evropskog proseka, sa originalnim rešenjima koja se ne mogu sresti u drugim državama. Sa druge strane, sve te zakone radili smo u širokom konsultativnom procesu sa nacionalnim savetima nacionalnih manjina. Svi su imali priliku da iznesu svoje predloge, od kojih su mnoge inkorporirane u ove zakone.

Srbija je slobodna zemlja, u kojoj svako ima mogućnost da se obrati Ustavnom суду i zatraži stav o usklađenosti sa Ustavom bilo kog zakona.

Minority News - Izbori 2018

Sve vesti vezane za izbore za nacionalne savete nacionalnih manjina od 18. septembra možete pratiti na našem novom sajtu www.izbori2018.minoritynews.rs.

Prema podacima Republičke izborne komisije do dana zaključenja ovog broja biltena Minority News proglašene su sledeće izborne liste:

Aškalijska nacionalna manjina:

- Izborna lista „Za pobedu“ – Erdelj Osman

Bošnjačka nacionalna manjina:

- Izborna lista Samoopredeljenje – dr Sulejman Ugljanin / Samoopredjeljenje – dr. Sulejman Ugljanin
- Izborna lista Matica bošnjačka – akademik Muamer Zukorlić muftija
- Izborna lista „VAKAT JE - prof. dr SAIT KAČAPOR“ / „VAKAT JE - prof. dr SAIT KAČAPOR“

Bunjevačka nacionalna manjina:

- Izborna lista Bunjevci zajedno

- Izborna lista Udruženje građana „Bunjevačko kolo“ Sombor

Vlaška nacionalna manjina:

- Izborna lista Vlasi za Srbiju
- Izborna lista Udruženje „Gergina“ Negotin – Primarijus dr Siniša Čelović

Egipatska nacionalna manjina:

- Izborna lista Esnaf – Kujtim Demir
- Izborna lista "EGIPĆANI ZA MIR, STABILNOST I PROSPERITET U SRBIJI AGIM AJRA"

Mađarska nacionalna manjina:

- Izborna lista „Magyar Összefogás – Mađarska sloga“

Nemačka nacionalna manjina:

- Izborna lista „Gerhard“ Podunavske Švabe – zajedno, Antun Bek

Romska nacionalna manjina:

- Izborna lista „Sveevropski romski pokret“

Rumunska nacionalna manjina:

- Izborna lista „Rumunska lista – Dr Jon Omoran Lista Românească – Dr Ion Omoran“

Rusinska nacionalna manjina:

- Izborna lista Rusini zajedno / Руснаци ведно

- Izborna lista Biti i ostati RUSIN - OLENA PAPUGA – Буц и остац РУСНАЦА - ОЛЕНА ПАПУГА

- Izborna lista „Za Rusine - Željko Kovacić“ – „За Руснацох – Желько Kovacić“

- Izborna lista Rusinska budućnost / Руска будучносц

Slovačka nacionalna manjina:

- Izborna lista Slovaci napred! – Slováci vpred! Pavel Surovi Slovaci napred! – Slováci vpred! – Pavel Surový

- Izborna lista Matica slovačka u Srbiji – Ljibuška Lakatoš Matica slovenská v Srbsku – Libuška Lakatošová

Kao država negujemo jedinstvo različitosti

Izvor: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

Ministar državne uprave i lokalne samouprave, Branko Ružić, razgovarao je u četvrtak, 6. septembra, sa Visokim komesarom za nacionalne manjine OEBS-a, Lambertom Zanijerom i predstavio mu aktivnosti Ministarstva na unapređenju uslova za ostvarivanje prava manjina u Srbiji.

Ružić je istakao da su samo ove godine usvojena četiri propisa iz nadležnosti Ministarstva koja unapređuju zakonodavni okvir i status nacionalnih manjina u Srbiji

„Ti zakoni su naišli na odobravanje pripadnika nacionalnih manjina, ali i na pohvale OEBS-a i drugih referentnih međunarodnih institucija koje su s Ministarstvom učestvovali u transparentnom i inkluzivnom postupku izrade tih zakona”, rekao je Ružić i ocenio da je Srbija u nekim segmentima daleko ispred pojedinih država članica EU kada je ostvarivanje prava manjina u pitanju.

Ministar je podsetio da je prošle godine pokrenut Fond za nacionalne manjine koji, kako kaže, nije funkcionisao 15 godina, i da je njegov budžet prošle godine iznosio 1,8 miliona dinara, dok je ove godine obezbeđeno 21,8 miliona dinara.

Ministar je istakao da su nacionalne manjine velika dragocenost i komparativna prednost Srbije u odnosu na mnoge države u regionu.

„Činjenica da oko 13 odsto ukupne populacije u Srbiji čine pripadnici nacionalnih manjina govori o jedinstvu različitosti koji negujemo kao država i kao vlasta, i zato pokušavamo da to unapredimo”, naveo je Ružić.

On je zahvalio Zanijeru i Kancelariji OEBS-a na, kako je istakao, izuzetnoj saradnji i izrazio nadu da će zajednički nastaviti da unapređuju zakonske propise i status pripadnika nacionalnih manjina u Srbiji.

Zanijeri je ocenio da Srbija ima dobar zakonodavni okvir koji se bavi nacionalnim manjinama i podržao nedavne izmene i dopune Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina i Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, kao i to što su u tom procesu učestvovali i pripadnici nacionalnih manjina.

„Akcenat stavljamo na komunikaciju sa pripadnicima nacionalnih manjina, kako bismo mogli da čujemo šta su njihovi prioriteti, naročito pred predstojeće izbore za nacionalne savete”, naglasio je Zanijeri.

On je pozitivno ocenio obrazac saradnje koji država ima s nacionalnim manjinama kroz bilateralne komisije koje se bave pitanjima nacionalnih manjina i pohvalio to što Srbija ulaže napore u intergraciju nacionalnih manjina u društvo.

„Vidim da Srbija dobro radi u toj oblasti. Ulaganje u rešavanje pitanja vezanih za status nacionalnih manjina predstavlja resurs za celo društvo”, ukazao je Komesar.

Na pitanje novinara da li inicijative Al-banskog i Bošnjačkog nacionalnog saveta koji zahtevaju od Ustavnog suda da preispita ustavnost izmenjenih zakona mogu da izazovu političke tenzije i uticu na predstojeće izbore, Zanijeri je naznačio da je pozitivno što nacionalne manjine u Srbiji mogu da učestvuju u donošenju zakona, kao i da izraze svoje neslaganje s tim i da se obrate Ustavnom sudu.

„Pozdravljam činjenicu da ta mogućnost uopšte postoji, jer bi to u teoriji trebalo da doprinese smanjenju tenzija”, poručio je Zanijeri.

Odgovarajući na isto pitanje, ministar Ružić je isključio mogućnost da će zahtevi pojedinih nacionalnih saveta uticati na izborni ciklus i podvukao da je to dokaz demokratičnosti jednog uređenog sistema.

„Proces izrade ovog propisa bio je veoma inkluzivan i transparentan, uz učešće predstavnika svih nacionalnih saveta nacionalnih manjina u Srbiji. Tada su imali priliku da ukažu na svoje rezerve, od kojih su mnoge inkorporirane u ove zakone. Ovo je legitiman način, a što je pozadina, neka proceni javnost”, zaključio je Ružić.

Vlada posvećena unapređenju položaja prava manjina

Izvor: Kancelarija za ljudska i manjinska prava

Direktorka vladine Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, sastala se 6. septembra sa komesarom za nacionalne manjine OEBS-a, Lambertom Zanijerom, i tom prilikom ga poznala sa aktivnostima iz Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, ističući da izrada i praćenje aktivnosti iz ovog Akcionog plana pokazuje na najbolji mogući način čvrstu opredeljenost Vlade da se zakoni koji se odnose na ostvarivanje prava nacionalnih manjina u punoj mjeri primenjuju.

Paunović je navela da je do sada izrađeno osam i da je u izradi deveti izveštaj o sprovođenju ovog strateškog dokumenta.

Obuke koje su održane u prethodnom periodu ostvarile su svoj cilj, a to je podizanje kvaliteta izveštavanja svih učesnika u ovom procesu, a posebno lokalnih samouprava koje na najbolji način

poznaju potrebe i probleme sa kojima se susreću pripadnici nacionalnih manjina, ocenila je direktorka Kancelarije.

Paunović je predstavila visokom komesaru izveštaje koje je Srbija pripremila, a koji se odnose na Okvirnu konvenciju za zaštitu prava nacionalnih manjina i Evropsku povelju o regionalnim ili manjinskim jezicima, i istakla da će nakon izveštajnih ciklusa uslediti sprovođenje dobijenih preporuka. Ona je najavila da će biti izrađena lista svih preporuka koje su dobijene, kako bi se na adekvatan i efikasan način pratila njihova realizacija.

Paunović je rekla da je za ovu godinu iz budžeta Srbije opredeljeno 245 miliona dinara za redovno finansiranje rada nacionalnih saveta.

Visoki komesar za nacionalne manjine OEBS-a, Lamberto Zanijer, pozdravio je napore koje Kancelarija za ljudska i manjinska prava ulaže u izradu i sprovođenje Akcionog plana za manjine, ističući da AP predstavlja čvrstu osnovu za dalji rad. Zanijer je pohvalio napore Vlade i posvećenost u radu na unapređenju prava nacionalnih manjina, kao i inkluzivnost i transparentnost celokupnog procesa izveštavanja o sprovođenju ovog akcionog plana.

Sastanku je prisustvovao i šef Misije OEBS-a u Srbiji, Andrea Oricio.

Susret je organizovan u okviru posete visokog komesara Republiци Srbiji u periodu od 5. do 7. septembra 2018. godine.

Ružić: Ne očekujem probleme na izborima u Preševu, Bujanovcu i Medveđi

Izvor: www.kt.gov.rs

Branko Ružić, ministar državne uprave i lokalne samouprave, rekao je da u Leskovcu „pripadnici nacionalnih manjina, kao lojalni građani Srbije, svakako imaju mogućnost da afirmišu svoje vrednosti i da, čuvajući svoju tradiciju, to čine u okvirima države Srbije“.

On je, na pitanje novinara da li očekuje da Albanci učestvuju na izborima za Nacionalni savet u kontekstu pregovora o Kosovu i Metohiji i zahteva za priprejanje opština Preševo, Bujanovac i Medveđa Kosovu i Metohiji, odgovorio da „ne očekuje nikakve probleme“.

„Izbori za predstavnike nacionalnih saveta nacionalnih manjina raspisani su za 4. novembar. Najvažnije je da smo sve uradili što je trebalo. Uspeli smo da, uoči izbora,

unapredimo zakonodavni okvir i donesemo set manjinskih zakona“, rekao je Ružić. On, kako je rekao, „ne bi davao eksluzivitet bilo kojoj manjinskoj zajednici u Srbiji“.

„Mislim da je velika dragocenost što skoro 30 odsto stanovništva u Srbiji pripada nacionalnim manjinama“, dodao je on.

Ružić očekuje da „svi iskoriste svoje biračko pravo, da učestvuju na izborima 4. novembra, da predlože svoje liste i da, posle toga, nacionalni saveti još više unaprede svoj rad, promovišući svoje vrednosti koje su zaista dragocenosti Srbije.“

Sombor domaćin skupa „Evropa u mom gradu“

Izvor: RTV

Sombor je 20. septembra bio domaćin skupa „Evropa u mom gradu“, koji je bio posvećen temi ostvarivanja prava u oblasti zaštite ljudskih i manjinskih prava. U vezi sa tim direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, je istakla da je Evropa u svim našim gradovima, te da je Srbija na to ponosna.

Celokupni pravni redak u oblasti zaštite ljudskih i manjinskih prava Srbija je zasnovala na međunarodnim standardima i ugovorima donetim u okviru Ujedinjenih nacija i Saveta Evrope, rekla je Paunović. Dodaje da bi se čak moglo reći da je ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina iznad evropskog proseka i da u izvesnim segmentima može da posluži kao primer za mnoge zemlje Evropske unije.

Posebno, kako kaže, imajući u vidu da je Srbija jedna od retkih zemalja koja je pripadnicima nacionalnih manjina, pored individualnih prava, Ustavom priznala i kolektivna prava.

„Na taj način pripadnicima nacionalnih manjina omogućeno je da neposredno ili preko svojih predstavnika učestvuju u odlučivanju ili sami odlučuju o pojedinih pitanjima vezanim za svoju kulturu, obrazovanje, informisanje i služ-

benu upotrebu jezika i pisma“, pojasnila je.

Ona kaže i da poslednjih godina izveštaji nadležnih tela o poštovanju i primeni međunarodnih normi i standarda u ovoj oblasti ne sadrže ozbiljne kritike i primedbe, već uglavnom ukazuju na mogućnosti daljeg poboljšanja položaja manjina, ali i na sporadične probleme, slabiju primenu i predlažu dodatne mere, pre svega u smislu otklanjanja poteškoća do kojih dolazi u praksi.

Paunović je istakla da dalje unapređenje položaja nacionalnih manjina ne treba posmatrati samo u funkciji evropskih integracija, već se mora istaći da to za Srbiju predstavlja imperativ demokratske države.

„Mišljenja sam da ne postoje veći strukturalni i sistemske problemi u njihovom položaju koji bi na bilo koji način mogli da ugroze evropske integracije zemlje“, ocenila je Paunović.

Prisutnima se obratio i potpredsednik Skupštine AP Vojvodine, Damir Zobenica, koji je istakao da poslanici Skupštine imaju pravo da na svom maternjem jeziku dobijaju skupštinski materijal, postavljaju poslanička pitanja, kao i da prate celokupno zasedanje, koje se simultano prevodi na 5 jezika.

Međutim, u Srbiji i dalje postoji etnička distanca i nije napravljen veliki pomak u odnosu na 90. godine, a drugi problem je u okviru samih nacionalnih zajednica.

„Postoji distanca prema pripadnicima albanske, bošnjačke, romske i hrvatske nacionalne manjine. Drugi problem je što unutar nacionalnih zajednica postoji homogenizacija, ne uči se jezik društvene sredine. Oni koji se obrazuju na maternjem jeziku ne mogu dalje da se uključe u obrazovni sistem, pa napuštaju Srbiju“, kaže prof. dr Goran Bašić, direktor Instituta društvenih nauka.

Jedna od oblasti ostvarivanja manjinskih prava je informisanje na jezicima nacionalnih zajednica. Primer za to je Radio televizija Vojvodine.

„RTV Vojvodine od 1975. godine govori na pet jezika, a sada radijski program imamo na 16 jezika, a televizijski uskoro na 12 jezika“, kaže Hajnalka Buda, urednica manjinskih programa RTV Vojvodine.

Finansiranje 74 projekta za veću informisanost na jezicima nacionalnih manjina

Izvor: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

Ministar Branko Ružić i predstavnici 74 projekta potpisali su 13. septembra ugovore o dodeli sredstava iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine, koji je ove godine iznosio 21.8 miliona dinara, što je 12 puta više nego prethodne. Sredstva se mogu iskoristiti samo u cilju veće informisanosti na manjinskim jezicima, kakva je i bila preporuka Saveta Vlade Srbije za nacionalne manjine, u čijem radu pored predstavnika državnih organa, učestvuju i predsednici nacionalnih saveta nacionalnih manjina.

„Ovo je druga godina kako Ministarstvo, nakon 15 godina neaktiviranja, vrši raspodelu sredstava iz ovog Budžetskog fonda“, rekao je Ružić i napomenuo da su prošle godine bila znatno skromnija sredstva – 1.800.000 dinara, ali i da će se truditi da se taj fond sledeće godine uveća.

Napomenuvši da sa pravom ovu godinu zaposleni u Ministarstvu zovu „manjinskom“, ne samo zbog Fonda, već i zato što se održavaju i redovni izbori za nacionalne savete, kao i zbog činjenice da je znatno unapređen zakonodavni okvir u proleće i što je unapređen i Poseban bi-

rački spisak.

„U svemu tome od velikog značaja je i uloga vas, predstavnika civilnog društva, i to da, zajedno sa nama, pokretanjem inicijativa, dijaloga i sprovođenjem projekata od javnog interese, doprinesete da propisi koje pišemo, i politike koje kreiramo odgovaraju stvarnoj potrebi naših građana“, istakao je Ružić.

Predstavnici projekta su se zahvalili na mogućnosti da se na ovaj način više govori o predstavnicima manjina u Srbiji, kao bogatstvu naše zemlje.

Završena prva škola ljudskih prava

Izvor: Pokrajinski ombudsman

Dodelom sertifikata i besedom prof. dr Zorana S. Pavlovića, pokrajinskog ombudsmana, završena je prva škola ljudskih prava, koju je Pokrajinski zaštitnik građana – ombudsman organizovao u Ečki, selu nadomak Zrenjanina.

Škola je trajala tri dana – od 22. do 24. avgusta, a pohađalo ju je 20 polaznika. Tematski repertoar škole bio je fokusiran na nadležnosti Pokrajinskog zaštitnika građana, a predavanja na temu roda i pravednosti, prava dece, prava nacionalnih manjina, in-

strumenata zaštite ljudskih prava, kao i međunarodnih standarda u pristupanju Srbije Evropskoj uniji, držali su stručnjaci iz pomenutih oblasti – dr Zorica Mršević, dr Ivana Stefanović, dr Goran Bašić, prof. dr Tanja Miščević i prof. dr Zoran S. Pavlović. Nakon svakog predavanja organizovana je debata, a neke od tema, pre svega one koje su neposredno vezane za rad Pokrajinskog ombudsmana, bile su i radioničarski obrađene.

Škola je, po ocenama polaznika, ispunila njihova očekivanja. Predavanja su bila in-

formativna, radionice interesantne, a kao najzanimljive oblasti u evaluaciji su navedene oblasti vezane za prava deteta i pitanje roda i rodne ravnopravnosti.

Organizovanje škole ljudskih prava podržala je Misija OEBS-a u Srbiji, a njenim učesnicima se prigodnim rečima obratio i Džon Dejvid Klejton, šef Odeljenja demokratizacije Misije OEBS-a u Srbiji.

Pokrajinski zaštitnik građana – ombudsman će u buduće, u želji da unapredi kulturu ljudskih prava, nastaviti sa organizovanjem sličnih škola.

Dodeljeni sertifikati polaznicima Letnje škole „Mi i drugi. Prevladavanje granica“

Izvor: Forum za etničke odnose

Polaznicima Letnje škole interetničkog, interkulturnog i interkonfesionalnog dijaloga (AID), koja je održana na Srebrnom jezeru, dodeljene su diplome za uspešno obavljene aktivnosti u okviru jednodeljnog seminara održanog pod nazivom „Mi i drugi. Prevladavanje granica“.

Od 26. avgusta do 1. septembra, jedanaestoro mladih ljudi pohađalo je Letnju školu s ciljem da steknu nova znanja koja će im biti od pomoći u praćenju i analiziranju interkulturnih, interetničkih i interkonfesionalnih odnosa u Srbiji.

Cilj ovakve vrste obrazovanja je da mlađi ljudi steknu znanja o dostignućima i problemima vezanim za politiku nacionalnih manjina, ali i da dostignu veštine za rešavanje tih problema.

Sertifikati koje su polaznici dobili usaglašeni su sa standardima ERMA i Evropskim standardom studentske mobilnosti i svakako će im biti od pomoći u njihovom daljem radu na pitanjima i temama kojima se bave.

Predavači, njih 16, i ne samo iz Srbije, osim predavanja prema unapred utvrđenim temama, bili su na raspolaganju polaznicima Letnje škole i za širu diskusiju na određene teme koje su ih inte-

resovale, pa su tako održane i tri panel debate, a organizovana je bila i psihodramска grupna radionica.

Učesnici Letnje škole imali su priliku da u slobodnim terminima obiđu Golubački Grad i srednjovekovnu tvrđavu, koja je nedavno restaurirana i većim delom sada dostupna posetiocima, a nalazi se na visokim liticama na samom ulazu u Đerdapsku klisuru.

Organizator Letnje škole bio je Forum za etničke odnose u saradnji sa Visokom školom za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo (PEP), „ERMA“ programom, Sarajevo-Forli, uz podršku Ambasade Republike Bugarske u Beogradu.

Jevreji obeležili Novu godinu

Izvor: RTS

Foto: Jevrejska opština Zemun

Jevreji širom sveta slavili su 10. septembra dolazak 5779. jevrejske Nove godine – Roš hašane. Veruju da se tada čovek oslobođa društvenih tegoba, kako bi u novu godinu ušao očišćen od greha. Da bi cela godina bila slatka, na novo-godišnjoj trpezi su slatkiši – jabuke i med.

„Mi jedni drugima kažemo Šana tova – srećna Nova godina“, kaže Danilo Medić, predsednik Jevrejske opštine.

Dodaje da je jedina razlika za večeru, u odnosu na bilo koje druge večere, to što se hala, tj. hleb, umače u med umesto u so, da bi nova godina bila slatka.

„Umače se i jabuka u med da bi godina bila slatka. I ima još jedan simbol, to je nar. Nar ima puno semenki unutra, a to znači da budemo plodni“, kaže Medić.

Jevrejska Nova godina računa se po Tori od postanka sveta, obeležava se dva dana i to u sinagogama, molitvama pokajanja.

To je period preispitivanja, šta se u prethodnoj godini loše uradilo, da bi se to moglo popraviti u narednoj godini.

Biciklistički karavan Škole plus – Trka češko-srpskog prijateljstva

Izvor: Škola plus

Skola plus je po sedmi put zaredom održala biciklistički karavan „Trka češko-srpskog prijateljstva“, pod pokroviteljstvom Ministarstva inostranih poslova Češke Republike, Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija Republike Srbije, u saradnji sa lokalnom samoupravom, Nacionalnim savetom češke nacionalne manjine, Sportskim savezom Bela Crkva i brojnim prijateljima Škole plus.

U karavanu koji je vozio od Bele Crkve do Češkog Sela učestvovalo je 96 aktivnih vozača, a u Češkom selu je bilo prisutno 136 članova i prijatelja Škole plus. Karavan je pratilo desetak redara iz redova organizatora, kao i nekoliko automobila, za potrebe bezbednije vožnje svih učesnika. Posebno raduje činjenica da je u karavanu učestvovao i učitelj češkog jezika iz Češke Republike, Standa Havel, sa svojom porodicom.

U predivnoj prirodi u Češkom Selu održan je atelje na otvorenom, recitovalo se na oba jezika, a organizovana je i poseta Muzeju Čeha, uz kratko predavanje.

Kroz rekreaciju, kulturu i umetnost promovisana je Bela Crkva i Škola plus. Svaki učesnik je dobio prigodan

poklon, a dodeljene su i brojne nagrade.

Karavan je u popodnevним časovima vozio nazad istom trasom i uz bezbednost na visokom nivou. Poruke zahvalnosti nosile su istu želju svih učesnika, da se i dogodine druže na isti način.

Intenzivan tjedan prikupljanja potpisa

Izvor: Hrvatska riječ

Pripadnici hrvatske zajednice diljem Vojvodine i u Beogradu rade organizirano ili samostalno na prikupljanju potpisa potpore za elektore koji će sudjelovati 4. studenoga na elektorskoj skupštini na kojoj će biti izabran novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća. Jedini koji to za sada čine javno, uz kampanju u medijima i na društvenim mrežama, jesu aktivisti okupljeni oko liste HRvati ZAjedno koju čine Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, desetak hrvatskih udruga i pojedinci.

Aktivisti liste HRvati ZAjedno svakodnevno rade na prikupljanju i ovjeri potpisa u Subotici (u Domu DSHV-a radnim danima od 17 do 21 sat), a u proteklom desetaku dana to su činili i u Petrovaradinu, Tavankutu, Đurđinu, Žedniku, Vajskoj, Plavnim, Stanišiću, Monoštoru, Surčinu, Zemunu i Srijemskoj Mitrovici, kao i u više mesta u Banatu.

„Do sada su prikupljeni potpisi za dva-desetak elektora. Glede tehničkih aspekata upisa, većih problema nije bilo, te dosadašnji tijek prikupljanja potpisa smatramo uspješnim“, kaže predsjednik DSHV-a Tomislav Žigmanov.

Uz angažman u već spomenutim gradovima i selima, ova će lista prikupljanje potpisa organizirati i u drugim mjestima u kojima Hrvati žive u značajnijem broju – Sonti, Bajmaku, Mirgešu, Verušiću, Maloj Bosni, Bikovu, Odžacima, Šidu, Slankamenu, Golubincima te Beogradu.

Monoštor i Stanišić

Na teritoriju Grada Sombora potporu

listi HRvati ZAjedno dale su udruge KUDH Bodrog iz Monoštora i HKD Vladimir Nazor iz Stanišića, te je prikupljanje potpisa organizirano u tim mjestima. Kandidati za elektore iz Stanišića su: Ivan Karan, kandidat MO DSHV-a iz Stanišića i Marko Gundić, kandidat HKD-a Vladimir Nazor. Potporu ovim kandidatima dali su i Hrvati iz Riđice, Čonoplje, Lemeša i Aleksa Šantića. Karan je prikupio 60 potrebnih potpisa, a za Gundića prikupljanje potpisa bilo je 21. rujna u uredu javnog bilježnika Lidiye Karanović od 14 do 17 sati, u Somboru, ulica Arsenija Čarnojevića, broj 1.

Prikupljanje potpisa u Srijemu

Aktivisti liste HRvati ZAjedno prikupljaju potpise i u Srijemskoj Mitrovici, u dvorani župe sv. Dimitrija, svakog radnog dana od 14.30 do 16.30 sati i nedjeljom nakon svete mise od 10.30 do 12 sati. Prema riječima aktivista Zlatka Načeva, za sada se prikupljanje potpisa odvija uspješno, a kada je riječ o uslugama javnih bilježnika do sada nije bilo nikakvih problema. No, i dalje stoji poziv svim zainteresiranim koji žele dati svoj potpis za kandidiranog elektora da to učine tijekom rujna u navedenim terminima. Potpisi se prikupljaju i u župama u Zemunu i Surčinu.

„U utorak, 4. rujna, prikupljeni su potpsi za prvog elektora iz Surčina, umirovljenika Josipa Čačića. Započeto je prikupljanje potpisa i za drugog elektora, Irenu Obradović. Određeni broj potpisnika je zbog zaposlenosti i starosti podnio pisani zahtjev za upis u poseban birački popis

putem pošte i trenutno čekamo odgovor nadležne službe općine Surčin hoće li nam prihvatiti ovakav način podnošenja zahtjeva“, kaže predsjednica Hrvatske čitaonice Fischer iz Surčina, Katica Naglić.

I HGS prikuplja potpise

Potpise za elektore prikupljaju i aktivisti udruge Hrvatski građanski savez sa sjedištem u Novom Sadu. Predsjednik ove udruge, dr Tomislav Stantić, bio je nositelj liste koja je u prošlom sazivu HNV-a imala osmero vijećnika.

„Svaki kandidat za elektora u svome mjestu prebivališta sam organizira prikupljanje potpisa, a pružit ćemo pomoći koliko možemo svakom tko bude imao poteškoće u prikupljanju dovoljnog broja potpisa“, kaže Stantić.

HGS nema niti je na nekoj listi, već njihovi aktivisti sakupljaju potpise za sudjelovanje na elektorskoj skupštini 4. studenoga.

„Mi ne pravimo nikakvu listu, liste se prave tek 4. studenoga“, kaže Stantić. Po njegovim riječima, HGS nema poseban program za ove izbore već su to načela iz Programske inicijative Saveza iz 2016. godine, dostupne na njihovoj internetskoj stranici www.hgs.org.rs.

Rok za prikupljanje potpisa je 4. listopada, a da bi elektorska skupština uopće bila održana potrebna je nazočnost najmanje 60 elektora za koje je potrebno sakupiti ukupno 3.600 potpisa potpore.

Pridstavljanje i podrška listi „Bunjevci zajedno” za pridstojeće izbore za Nacionalne savite

Izvor: Bunjevački Media Centar

UBunjevačkoj matici 06. septembra pridstavljena je lista „Bunjevci zajedno“ ko i podrška bunjevački udruženja ovoj listi.

Lista „Bunjevci zajedno“ želi da postigne jedinstvo i da se ne ponovi velik broj lista, ko na prošlim izborima jel je to bila loša poruka za potencijalne birače. Ovako ujedinjeni u zajedničku listu za izbore očekuju da će se to sve pozitvno odraziti na bunjevačku nacionalnu zajednicu i da će se ostvarit zacrtani ciljevi i planovi u novom sazivu Bunjevačkog nacionanog savita.

Bunjevačka udruženja koja su podržala listu su: BKC „Subotica“ – Subotica, KUD „Bunjevka“ – Subotica, BKC „Bajmok“ – Bajmok, BKC „Tavankut“ – Tavankut, BKC

„Novi Sad“ – Novi Sad, BKC „Lemeški Bunjevci“ – Lemeš, KUD „Bratstvo“ – Subotica, KUD „Aleksandrovo“ – Subotica, UG „Bunjevačka matica“ – Subotica, UG „Bunjevački omladinski centar“ – Subotica, UG „Bunjevci“ – Novi Sad, Bunjevačko edukativni i istraživački centar „Ambrozije Šarčević“ – Subotica, UG „Bunjevačka vila“ – Mala Bosna, UG „Vila potiska“ – Bećej, UG „Bunjevačka kasina“ – Subotica, UG „Bunjevci Ljutovo“ – Ljutovo, Bunjevački media centar – Subotica, Bunjevački media centar – Sombor.

Udruženje građana „Bunjevačko kolo“ iz Sombora je izrazilo želju da na izbore izade samostalno sa svojom listom.

Slovenačka zajednica iz Srbije na Bledskom strateškom forumu

Izvor: Društvo Slovenaca „Sava“

Svake godine Bledski strateški forum (BSF) okuplja najviše zvaničnike iz Republike Slovenije i drugih zemalja kao i strateških partnera iz biznis sektora. BSF predstavlja jedan od najbitnijih ekonomsko-političkih događaja u regionu jugoistočne Evrope. Ove godine Forum je ugostio 1.200 učesnika iz 80 različitih zemalja, u okviru programa bilo je organizovano 27 panela sa više od 180 govornika, dok je događaj podržalo čak 99 partnera i sponzora.

Na poziv Kancelarije za Slovence u inostranstvu predsednik Nacionalnog saveta slovenačke nacionalne manjine u Republici Srbiji, Saša Verbič, i članica i predstavnica Društva Slovenaca „Sava“ u Beogradu, Aurena Dinić, prisustvovali su panelu „Dijaspore kao most u savremenim međunarodnim odnosima“, gde je bilo reči o važ-

nosti dijasporu za Sloveniju, modernim načinima uključivanja dijaspora u aktivnosti za očuvanje kulturološkog i jezičkog identiteta, kao i izazovima sa kojima se susreću države u odnosu sa svojim dijasporama i kako ih prevazići. Panel je otvorio odlazeći ministar Gorazd Žmavc uvodnim rečima o značaju slovenačke dijasporu za Sloveniju. Nadovezali su se govornici iz različitih zemalja, dajući primere dobre prakse kako odnose sa dijasporom neguju druge države. Kao pozitivan primer zamenik ministra za inostrane poslove Grčke, Terens Spenser Nikolaos Quick, naveo je da je do sada organizovano preko 60.000 putovanja u Grčku za mlade iz njihove dijasporu, radi upoznavanja sa zemljom iz koje potiču. Dr Zvone Žigon iz Kancelarije za Slovence u dijaspori se nadovezao primerima projekata i programa koje organizuje Slovenija za svoju dijasporu, kao što su škole jezika,

projekti za podsticanje aktivizma mladih u pograničnim državama sa Slovenijom i novi pristupi za očuvanje slovenačkog jezika – kao što je online kurs. Govornici su konstatovali da je jedan od velikih izazova koji leži pred Slovenijom „odliv mozgova“, odnosno odlazak velikog broja visokokvalifikovane radne snage, pre svega mlađeg stanovništva.

Zaključak panela je da postoji dosta toga što je urađeno u odnosu Slovenije ka dijaspori i rezultate toga gledamo upravo sada. Međutim postoji dosta toga što se može još uraditi. Slovenija uči kroz razmenu iskustva sa drugim zemljama. O tome svedoči i stav kandidata za novog ministra Kancelarije za Slovence u inostranstvu, Jožefa P. Česnika, čiji su stavovi pozitivni po pitanju produbljivanja i učvršćivanja odnosa sa dijasporom i još većom pažnjom posvećenom zapadnom Balkanu.

Šesta generacija učenika pohađa nastavu na bosanskom

Izvor: BNV

Bošnjačko nacionalno vijeće, najviše predstavničko tijelo Bošnjaka u Republici Srbiji, izrazilo je zadovoljstvo rastom broja učenika u cjełokupnoj nastavi na bosanskom jeziku.

Vijeće čestita roditeljima čija djeca pohađaju nastavu na bosanskom jeziku i koji time pokazuju želju i vi-

soku odgovornost za očuvanje nacionalnog, etničkog i kulturnog identiteta novih generacija bošnjačkog naroda u Sandžaku, kroz sticanje znanja i vještina iz maternjeg jezika i književnosti, historije, kulture i tradicije.

Zbog reformisanih programa nastave i učenja za prvi i peti razred, udžbenici za ove razrede će kasniti,

kako za nastavu na srpskom jeziku, tako i za nastavu na jezicima nacionalnih manjina.

Bošnjačko nacionalno vijeće će se ove godine potruditi da preko donatora besplatno obezbijedi za učenike prvog razreda u nastavi na bosanskom jeziku, neke udžbenike iz grupe nacionalnih predmeta.

Promocija knjige „Priče iz dijaspore i domovinskih zemalja“

Knjiga „Priče iz dijaspore i domovinskih zemalja“ autora Admirisa Lisice promovirana je 15. septembra u Bošnjačkom nacionalnom vijeću.

Knjiga govori o ljudima koji su svoj put ka dijaspori započeli po završetku Drugog svjetskog rata ali i o uspješnim Bošnjacima iz domovinskih zemalja u regionu. Priče koje se nalaze u knjizi objavljene su u nekoliko bosanskohercegovačkih i regionalnih medija, na regionalnoj mreži Al Jazeera Balkans, medijskoj agenciji Anadolu Agency, na portalu Akos.ba kao i u bosanskohercegovačkom sedmičnom listu Stav.

Promotori knjige bili su dr. Fuad Baćićanin, direktor muzeja u Novom Pazaru, i Sanadin Voloder, novinar i urednik knjige. Autor knjige, Admir Lisica, na kraju večeri se zahvalio Bošnjačkom nacionalnom vijeću na promovisanju knjige i podijelio iskustva sa prisutnima koje je stekao pričajući sa Bošnjacima koji žive širom svijeta.

Pragmatičnim pristupom do poboljšanja položaja manjina u Rumuniji i Srbiji

Izvor: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

Državni sekretar Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, Ivan Bošnjak, i državni sekretar Ministarstva spoljnih poslova Rumunije, George Ciamba, obojica kopredsedavajući Međuvladine mešovite komisije za nacionalne manjine Srbije i Rumunije, razgovarali su u Beogradu o saradnji na rešavanju pitanja bitnih za položaj rumunske i srpske nacionalne manjine u našim dvema državama u narednom periodu.

U fokusu njihovog razgovora bila su pitanja obrazovanja i informisanja, a Ciamba je izrazio zadovoljstvo što je predsednik Srbije, Aleksandar Vučić, javno obećao poboljšanje informisanja rumunske nacionalne manjine u Srbiji, kao i ulaganje u povećanje broja nastavnog osoblja za na-

stavu na rumunskom jeziku.

Ciamba je ocenio da je neophodan pragmatičan nastup u radu Međuvladine mešovite komisije za nacionalne manjine, a predstavnici Srbije i Rumunije su se dogovorili da naredni sastanak kosekretara Komisije bude 30. i 31. oktobra u Bukureštu.

Zaključio je da očekuje konstruktivan rad ove komisije i pozitivnu ulogu u procesu evropskih integracija Srbije, kao i podršku Rumunije tokom predočenog predsedavanja Rumunije Evropskom unijom.

Na sastanku u Bukureštu bi trebalo da se utvrde do sada realizovani zaključci i da se postavi nacrt novih preporuka u interesu unapređenja položaja obe manjinske zajednice u na-

šim državama.

Državni sekretar Bošnjak je obavestio Ciambu o nedavnim sastancima sa predstvincima rumunske nacionalne manjine u centralnoj i istočnoj Srbiji, kojima je prisustvovao i generalni konzul Rumunije, kao i o novim zakonskim rešenjima koja se tiču manjinskih pitanja u čijoj pripremi je učestvovao i predstavnik Nacionalnog saveta rumunske nacionalne manjine.

Bošnjak je rekao i da sve radnje vezane za izbore za nacionalne savete nacionalnih manjina teku kako je planirano, kao i da je u Poseban birački spisak trenutno upisano 18.970 građana sa pravom glasa za Nacionalni savet rumunske nacionalne manjine.

Osnavljanje Roma kroz program ROMACTED

Izvor: Ritam grada

Promovisanje dobrog upravljanja i osnavljanja romske zajednice na lokalnom nivou sprovodi se u 11 gradova i opština u Srbiji. Zadatak lokalnih samouprava, među kojima je i Kragujevac, na osnovu potpisanih Memoranduma o saradnji je da izgradnjom političke volje i održivih politika kroz angažovanje lokalnih vlasti rade na unapređenju demokratske javne uprave, jačaju posvećenost institucija, njihovih kapaciteta, znanja i veština u radu na inkluziji Roma i Romkinja.

Tim povodom, Dragan Gračanin, predsednik Asocijacije koordinatora za romska pitanja, sa saradnicima je posetio Kragujevac kako bi se upoznao sa do sada realizovanim aktivnostima u procesu formiranja Lokalne akcione grupe i definisanja prioriteta.

Prema informacijama sa terena pro-

blemi Roma u Kragujevcu su diskriminacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija za deficitarna zanimanja, mogućnost stipendiranja srednjoškolaca, nezaposlenost. Zainteresovani su da kroz radionice saznaju više o problemima nar-komanije, nasilja u porodici i reproduktivnom zdravlju.

Problema je puno, a naš zadatak je da definišemo prioritete i krenemo u rešavanje, istakao je prof. dr Nedeljko Manojlović, član Gradskog veća za obrazovanje i kontakt osoba grada Kragujevca za realizaciju Programa ROMACTED. On je istakao važnost Lokalnog akcionog plana za inkluziju Roma za ovu godinu i upravo će informacije sa terena značajno doprineti izradi i unapređenju novog LAP-a, koji treba da zaživi već naredne godine.

Što se tiče formiranja Institucionalne radne grupe, osim predstavnika lokal-

ne samouprave i romskih NVO, planiramo, kazao je Manojlović, da uključimo Centar za socijalni rad, Nacionalnu službu za zapošljavanje, Crveni krst.

Ključ uspeha ROMACTED-a, prema rečima Dragana Gračanina, jeste uspostavljanje komunikacije sa ljudima na terenu koje smo pitali šta im je važno u svakodnevnom životu. Od 11 gradova uključenih u realizaciju, u šest su kao prioritet istakli romsku kulturu i romski folklor, odnosno sekcije. To ne piše ni u jednoj Strategiji ili Akcionom planu. Konačno, romska populacija ima priliku da sama identificuje svoje probleme, a lokalna zajednica da ih rešava. To je proces koji bi u naredne dve godine trebalo da utiče na poboljšanje položaja i jačanje romske zajednice, kako bi u jednom trenutku preuzeila svoju građansku odgovornost i sama zastupala svoje interese.

Otvoreno mađarsko kulturno društvo „Karika“

Izvor: RTV Pannon / Mađar so

UBeogradu su 8. septembra otvorene prostorije Mađarskog kulturnog društva „Karika“, koje već sad ima 60 članova.

Ideja o osnivanju mađarskog kulturnog društva poteckla je od Anet Tokić Varga, koja je rodom iz Budimpešte, a koja je u sklopu stipendijskog programa „Šandor Petefi“ bila aktivna u Vršcu. Ona kaže da je glavni cilj popularizacija mađarskog jezika i kulture, podučavanje mađarske dece na maternjem jeziku, upoznavanje kulture, istorije i tradicije.

U sklopu svog programa planiraju organizovanje kurseva mađarskog jezika, kako za decu, tako i za odrasle, filmske večeri, na kojima će se prikazivati mađarski filmovi sa srpskim titlovima, biće i večeri sa organizovanjem kvizova, kao i kuvanje kotlića. Među dugoročnim ciljevima su i organizovanje većih dešavanja, izleta, mađarsko obdanište, škola vikendom kao i časovi folklora.

Prostorije društva su otvorene svake srede i subote od 18 do 20 časova.

MNS podržao odeljenja sa malim brojem učenika

Izvor: RTV Pannon

Odeljenja sa malim brojem učenika radiće u 40 škola, odlučio je Mađarski nacionalni savet.

Na sednici Mađarskog nacionalnog saveta, održanoj 14. septembra, doneta je odluka o otvaranju 24 osnovnoškolskih i 16 srednjoškolskih odeljenja sa manje od 15 učenika u razredima na mađarskom nastavnom jeziku.

Predsednica Izvršnog odbora Mađarskog nacionalnog saveta, Aniko Jeras, kaže da je Izvršni odbor u 24 osnovne škole podržao rad 32 odeljenja sa malim brojem učenika, od kojih će sedam biti kombinovana odeljenja.

Majstori fotografije u Kisaču

Foto: Hlas ljudu

U Galeriji Slovačkog narodnog doma u Kisaču 15. septembra je svečano otvoreno treće bijenale Majstori fotografije. Ovaj put svoje fotografije predstavlja 29 autora – 25 iz naše zemlje, trojica autora iz Slovačke i jedan iz Velike Britanije.

Rukovodilac galerije, selektor i kustos izložbe, Mihal Madacki, predstavio je fotografе, među kojima su: Jan Valo, Jan Agarski, Darko Dozet, Radivoj Hadžić, Jaroslav Pap, Jasmina Panjik, Elena Šranka, Andrea Mernjik i drugi.

Govoreći o izložbi, akademski slikar, Mihal Đurovka, naglasio je da veliko interesovanje autora za učešće na ovogodišnjem bijenalu fotografije dokazuje da izložba ima potpuno obrazloženje. A prema njegovim rečima Galerija Slovačkog narodnog doma je ispravno postupila kad je rešila da osnuje bijenale, kako bi se fotografija i na ovakav način prezentovala javnosti.

„Fotografija je već dugo ravnopravan segment likovne umetnosti sa ostalim klasičnim granama likovnog stvaralaštva. Posebno u savremenom

dobu fotografija je svakodnevno prisutan medij kako primjenjenog, tako i umetničkog izraza“, rekao je Đurovka naglasivši da su i ovaj put zastupljeni razni žanrovi fotografije – od reportažne, rokerske, primjenjene, pa sve do umetničke, nestandardne, eksperimentalne.

Izložbu je otvorila Ana Hrćan-Leskovac, direktorka Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka, a kako je nagovala postoji mogućnost da se posle 10. oktobra, do kada je izložba dostupna u Kisaču, preseli u prostorije Zavoda u Novom Sadu.

Centar za istraživanja migracije
Center for Migration Studies

Publikaciju podržava Ministarstvo spoljnih poslova Republike Bugarske.
Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove donatora.